

Rakennus- ja ympäristölautakunta § 26 26.01.2021

Lausunto (Maa- ja metsätalousministeriö) kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 26.01.2021 § 26
63/00.04.02/2021

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Janne Rainio ja ympäristöpäällikkö Anu Hynninen,
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 16.1.2020 hankkeen kansallisen vesihuoltouudistuksen toteuttamiseksi. Hankkeen tavoitteena on varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja toimintavarma vesihuolto. Samanaikaisesti tavoitteena on edistää mm. toimialan energiatehokkuutta, uuden teknologian käyttöönottoa, toimialan digitalisoitumista ja pitkäjänteistä tietopohjaista toiminnan suunnittelua. Hanke tuo yhteen alan toimijat eri hallinnonaloilta ja eri päätöksenteon tasoilta.

Hankkeen visioryhmä on valmistellut vesihuoltouudistuksen vision ja sitä tukevan toimeenpano-ohjelman luonnoksen uudistuksen toteuttamiseksi. Ohjelmaluonnoksessa, johon maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa, on etsitty keinoja vesihuollon toimintavarmuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä toimialan uudistamiseksi.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 8.2.2021. Lausuntoa on pyydetty laajalta joukolta vesihuollon eri toimijoita.

Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelmassa on tunnistettu toimialan keskeisimmät kehittämistarpeet sekä suunniteltu ja aikataulutettu tärkeimmät toimenpiteet lähivuosina toteutettavaksi. Lainsäädännön kehittämistä koskevat toimenpide-ehdotukset tullaan tarkastelemaan tarkemmin osana 2020/2021 käynnistettävää vesihuoltolain tarkistamistyötä. Osa toimenpiteistä, erityisesti neuvonnan järjestäminen sekä kokeilut ja kansainvälistyminen, tarvitsevat toteutuakseen valtion rahoitusta, jonka mahdollisuudet selviävät lähivuosien talousarviovalmistelujen yhteydessä.

Vesihuoltolainsäädännön uudistamiselle asetetaan yleisesti seuraavat tavoitteet:

- Lainsäädäntöä kehitetään käytännönläheisemmäksi. Lainsäädännöstä tulevien velvoitteiden täyttämisen tulee olla hyödyllistä vesihuoltotoiminnan ja vesihuollon asiakkaiden kannalta.
- Lainsäädäntöä kehitetään tarkoituksenmukaiseksi eri hallinnonalojen

Rakennus- ja ympäristölautakunta § 26 26.01.2021

yhteistyönä.

Kansallisella vesihuoltouudistuksella tuetaan myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (SDG), joihin Suomi on sitoutunut sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Kestävän kehityksen tavoitteita edistetään mm. UNECE:n vesi-terveyspöytäkirjan mukaisesti.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on, että vesihuoltolain tarkistamista koskeva hallituksen esitys annetaan vuonna 2022.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että kehittämiskohteet on suurelta osin tunnistettu. Lautakunta pitää tarpeellisena kohtaan 3.3. kirjattua viittausta Vesihuoltolain toimivuuden arviointi -raporttiin (Saarinen 2020): "Lisäksi tulisi arvioida kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten resurssien riittävyyttä näiden asioiden valvontaan." Tämän ohella rakennus- ja ympäristölautakunta kehottaa vielä kiinnittämään huomioita seuraaviin asioihin:

1. Vesiosuuskuntien toimintaedellytyksiä tulee tukea lisäämällä vesihuollon valvontaresursseja ja takaamalla riittävät resurssit vesiosuuskuntien avustusten käsittelyyn. Avustusten käsittely voidaan hoitaa kunnallisena tai ylikunnallisena palveluna.

Jos vesihuollon valvontavastuu säilytetään kunnilla, tarvitaan lisää henkilötövuosia jätevesi – ja vesihuoltovalvontaan etenkin rannikkokunnissa. Vesiosuuskuntien talouden kannalta on ongelmallista, että kiinteistöt (usein esim. 50 % alueen kiinteistöistä) eivät liity verkostoon vapaaehtoisesti. Riittävän resursoinnin avulla kaikki vesihuoltolaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla sijaitsevat kiinteistöt saataisiin liittymään verkostoon tai hakemaan vapautusta.

2. Valvontailmoitusten, valvontäkäyntien ja vapautushakemusten käsittelyn lisäksi vesihuollon valvontaan kuuluvat myös kehottaminen ja hallintopakkomenettelyt niille, jotka eivät reagoi liittymisvelvollisuuteensa. Tämä tulee ottaa huomioon resursoinnissa.

3. ELY-keskukset ja Kuntaliitto eivät tarjoa riittävää tukea lain tulkintaan. Viranhaltijoille tulee järjestää säännöllisesti lakineuvontaa ja -koulutusta esim. vapautushakemusten käsittelystä ja viimeisimmästä oikeuskäytännöstä.

4. Vesihuollon toiminta-alue määrittäminen on oleellinen asia asiakkaiden ja vesihuoltolaitoksen kannalta, joten toiminta-alueen määrittämisprosessiin tulee panostaa. Jos määrittämisalueella on liikaa haluttomia liittymiä, aiheutuu asiakkaille ja vesihuoltolaitokselle taloudellisia ongelmia. Kirkkonummen kunnan uusittujen periaatteiden mukaan toiminta-alueella on oltava vähintään 70 %:n liittymishalukkuus.

Rakennus- ja ympäristölautakunta § 26 26.01.2021

5. Kuntien valmius ottaa vesiosuuskunnat omistukseensa (oman vesilaitoksensa hoidettavaksi) tulee varmistaa. Tämä takaa sen, että vesiosuuskunnille ei tule yllätyksenä, ettei vesilaitos ole kykenevä ottamaan niitä hoitoonsa. Kirkkonummen Vesi on tehnyt kaikkien toimivien ja vireillä olevien vesiosuuskuntien kanssa aiesopimuksen, jossa on sovittu luovutuksen ehdot. Aiesopimuksen tekemistä ei edellytetä laissa.

6. Hulevesien hallinnan merkitys on korostunut ja tulee edelleen korostumaan ilmastonmuutoksen myötä. Jotta hulevesien hallinta tulee riittävällä tavalla huomioon otetuksi kaikissa kunnissa, tulee hulevesien suunnitelmallisen hallinnan olla vaatimuksena kaikille kunnille.

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa lopuksi, että vesihuollon valvontaan tulee varata jatkossa riittävät määrärahat joko kunnalta tai valtiolta. Tällä hetkellä esim. Kirkkonummella on vesihuollon vapautuspäätöskäsittelyssä jonossa hakemuksia 1,5 vuoden ajalta ja oikeuskäsittelyineen pisimmät käsittelyajat venyvät jopa neljään vuoteen. Lautakunnalla ei muilta osin ole huomautettavaa kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelmasta.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Maa- ja metsätalousministeriö

Päätös on lähetetty sähköisesti maa- ja metsätalousministeriöön 2.2.2021.

Otteen oikeaksi todistaa:

Kirkkonummella
2.2.2021

Mirva Sapila
pöytäkirjanpitäjä

Rakennus- ja ympäristölautakunta § 26 26.01.2021

Muutoksenhakuohje/oikaisuvaatimus koskee pykälää: § 26

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.